

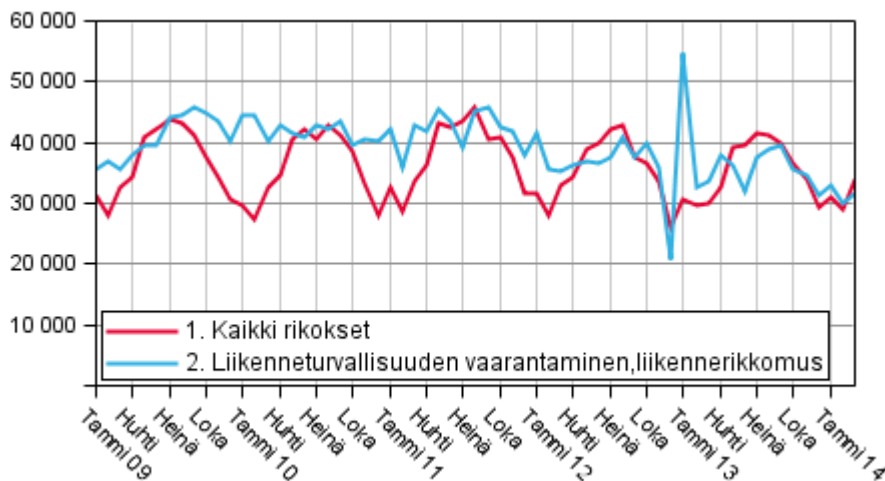
Poliisin tietoon tullut rikollisuus

2014, 1. vuosineljännes

Rikosten määrä lisääntyi tammi-maaliskuussa 2014

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tuli vuoden 2014 tammi-maaliskuussa kaikkiaan 93 900 rikosta, mikä on 3 500 tapausta (3,9 prosenttia) enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Omaisuusrikoksia ilmeni 54 000, mikä oli 6 000 tapausta (12,4 prosentin) enemmän kuin vuonna 2013. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tuli tietoon 8 100, mikä on 670 tapausta (7,7 prosenttia) vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Lisäksi kirjattiin 95 000 liikenneturvallisuuden vaarantamista ja liikenne rikkomusta.

Rikokset ja liikenneturvallisuuden vaarantamiset 2009–2014

Loppuvuoden 2012 ylinopeuksia kirjattu virheellisesti vuoden 2013 alkupuolelle

Petosten (petos, lievä petos, törkeä petos) määrä on 2000-luvulla kasvanut huomattavasti. Vuoden 2014 tammi-maaliskuussa petoksia tuli ilmi 6 600, mikä on 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. 2000-luvulla petoksia on ollut tammi-maaliskuussa keskimäärin 4 000. Törkeitä petoksia tuli ilmi vuoden 2014 tammi-maaliskuun aikana 290, mikä on 10 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Maksuvälinepetoksia tuli vuoden 2014 tammi-maaliskuun aikana ilmi 1 800, mikä on 170 tapausta (11 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna. Törkeitä maksuvälinepetoksia tuli ilmi 33, eli saman verran kuin edellisvuonna. Maksuvälinepetoksia on 2000-luvulla ollut tammi-maaliskuussa keskimäärin 980.

Ryöstöjä ilmoitettiin 370, mikä oli 18 prosenttia enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa, mutta yhtä paljon kuin edellisen kymmenen vuoden aikana keskimäärin.

Moottoriajoneuvon luvattomia käyttäjiä ja anastuksia sekä moottorikulkuneuvon käyttövarkauksia ilmeni 1 400, mikä on 22 prosenttia enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. 2000-luvun alusta näiden rikosten määrä on vähentynyt neljännekseen.

Vahingontekoja tuli vuoden 2014 tammi-maaliskuussa ilmi 10 400, mikä on 18 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. 2000-luvulla vahingontekoja on tullut ilmi tätä enemmän vuosien 2007–2009 tammi-maaliskuussa.

Pahoinpitelyrikoksia kirjattiin vuoden 2014 tammi-maaliskuun aikana 7 700, mikä oli 8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Ajanjaksolla 2002–2013 pahoinpitelyrikoksia ilmoitettiin tammi-maaliskuussa keskimäärin 7 500. Verrattuna vuoden 2013 tammi-maaliskuuhun törkeät pahoinpitelyt vähenivät lähes seitsemällä prosentilla. Niitä tuli nyt ilmi 400.

Raiskauksia ilmoitettiin vuoden 2014 tammi-maaliskuussa 250, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 210. Raiskauksia on edellisen kymmenen vuoden aikana ollut tammi-maaliskuussa keskimäärin 175. Lapsen seksuaalisia hyväksikäyttöjä tuli tietoon 360, mikä on 2 prosenttia vähemmän kuin viime vuonna. Ilmitulleet lapsen seksuaaliset hyväksikäytöt ovat viime vuosina lisääntyneet huomattavasti. Tietoon tulleiden raiskausten ja lapsen seksuaalisten hyväksikäyttöjen määrät vaihtelevat vuosittain paljonkin. Yksittäiset rikosilmoitukset voivat sisältää usean osateon käsittäviä tapahtumasarjoja.

Rattijuopumuksia tuli vuoden 2014 tammi-maaliskuun aikana tietoon kaikkiaan 3 800, mikä on yhtä paljon kuin viime vuonna vastaavana aikana. Tietoon tulleista rattijuopumuksista hieman vajaa puolet oli törkeitä rattijuopumuksia. Törkeät rattijuopumukset vähenivät 11 prosenttia ja muut rattijuopumukset lisääntyivät 12 prosenttia. Edellisen kymmenen vuoden aikana rattijuopumuksia tuli tietoon tammi-maaliskuussa keskimäärin 4 800.

Huumausainerikoksia kirjattiin 4 900, mikä on 15 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Törkeiden huumausainerikosten määrä väheni 23 prosenttia. Niitä tuli ilmi 230.

Tilaston esittämistapa on uudistettu vuoden 2009 alusta. Liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset on erotettu muista rikoksista ja ne esitetään omana taulukkonaan. Rikosten kokonaismäärä on vertailukelpoinen aiemmin esitettyjen lukujen kanssa, koska sama erottelu on tehty myös takautuvasti vuoteen 1980 asti. Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta. Tilaston laatuselosteessa on tarkempia tietoja uudistuksesta.

Vuoden 2009 alusta luvuissa ovat mukana myös tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleet rikokset. Muutoksen vaikutukset rikosten vertailtavuuteen eivät ole suuria. Yleisimmistä rikostyypeistä muutos vaikuttaa lähinnä huumausainerikosten vertailtavuuteen.

Eräiden rikostyyppien määrä tammi-, helmi- ja maaliskuussa sekä tammi-maaliskuussa 2014 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

Rikos	Tammikuu		Helmikuu		Maaliskuu		Tammi-maaliskuu	
	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos
Kaikki rikokset ¹⁾	31 125	445	28 942	-741	33 839	3 841	93 906	3 545
Murto	2 305	230	2 389	358	2 631	594	7 325	1 182
Moottoriajoneuvon luvaton käyttö ja anastus, moottorikulkuneuvon käyttövarkaus	444	33	399	53	513	157	1 356	243
Ryöstö	132	27	99	9	142	22	373	58
Vahingonteko	3 834	944	2 468	-590	4 050	1 216	10 352	1 570
Tappo, murha ja surma	9	-1	8		10	4	27	3
Pahoinpitely	2 645	-190	2 441	-264	2 565	-218	7 651	-672
Raiskaus	94	37	60	-20	92	21	246	38
Rattijuopumus	1 173	-29	1 156	-73	1 493	109	3 822	7
Huumausainerikokset	1 549	-459	1 638	-294	1 749	-136	4 936	-889

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikennerikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrä tammi-, helmi- ja maaliskuussa sekä tammi-maaliskuussa 2014 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

Rikos	Tammikuu		Helmikuu		Maaliskuu		Tammi-maaliskuu	
	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos	2014	Muutos
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen, ajoneuvorikkomus	33 009	-21 743	30 143	-2 654	31 827	-1 820	94 979	-26 217
-nopeusrajoitusten rikkominen ¹⁾	23 289	-19 796	20 639	-1 217	19 988	-1 038	63 916	-22 051

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikenne rikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Eräiden rikostyyppien kehitys tammi-maaliskuussa 2010-2014 (ennakkotieto)	5
Liitetaulukko 2. Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrän tammi-maaliskuussa 2010-2014 (ennakkotieto)	6
Laatuseloste: Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Eräiden rikostyyppien kehitys tammi-maaliskuussa 2010-2014 (ennakkotieto)

Rikos	2010	2011	2012	2013	2014
Kaikki rikokset ¹⁾	89 774	95 096	92 658	90 361	93 906
A. Omaisuusrikokset	49 012	51 029	49 288	48 081	54 049
Murrot yhteensä	7 407	7 695	6 748	6 143	7 325
Asuntomurrot	1 168	1 162	1 162	1 019	1 356
- vapaa-ajan asunnosta	201	228	251	199	424
- muusta asunnosta	967	934	911	820	932
Liikemurrot	843	864	773	772	875
Moottoriajoneuvomurrot	2 577	2 816	2 376	1 823	2 093
Muut murrot	2 819	2 853	2 437	2 529	3 001
Moottoriajoneuvon luvattomat käytöt ja anastukset, moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet yhteensä	1 917	1 763	1 500	1 112	1 356
- moottoriajoneuvon anastus	198	155	167	153	153
- moottoriajoneuvoon kohdistunut luvaton käyttö	181	186	176	171	147
- moottoriajoneuvoon kohdistunut törkeä luvaton käyttö	-	-	1	-	-
- moottoriajoneuvon käyttövarkaus	1 533	1 422	1 153	785	1 052
- törkeä moottoriajoneuvon käyttövarkaus	5	-	3	3	4
Ryöstöt yhteensä	312	379	376	315	373
- törkeä ryöstö	38	47	54	42	52
Vahingonteot yhteensä	8 935	9 890	8 817	8 782	10 352
- törkeä vahingonteko	48	40	46	44	62
Kavallukset yhteensä	736	765	791	896	780
- törkeä kavallus	64	78	97	107	91
Petokset yhteensä	4 465	4 584	5 451	5 817	6 648
- törkeä petos	287	345	255	320	289
B. Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	7 842	9 770	9 297	8 793	8 120
Tappo, murha tai surma	27	21	22	24	27
Tapon, murhan tai surman yritys	74	64	83	53	84
Pahoinpitelyt yhteensä	7 327	9 225	8 760	8 323	7 651
- törkeä pahoinpitely	433	477	428	426	398
C. Seksuaalirikokset	606	662	1 061	821	731
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	230	355	375	362	356
Raiskaus	283	185	255	208	246
D. Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan	3 312	3 422	3 526	3 215	2 961
Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	418	484	481	408	449
- kohdistunut poliisin henkilökuntaan	371	435	437	370	417
Haitanteko virkamiehelle	493	531	523	459	468
- haitanteko kohdistunut poliisin henkilökuntaan	484	520	514	453	454
E. Eräät liikenne rikokset	10 826	11 115	10 423	9 607	10 109
Rattijuopumukset yhteensä	3 955	4 088	4 048	3 815	3 822
- törkeä rattijuopumus	2 202	2 187	2 227	1 946	1 738
F. Muut rikokset	18 176	19 098	19 063	19 844	17 936
Huumausainerikokset yhteensä	4 817	5 029	5 029	5 825	4 936
- törkeä huumausainerikos	255	241	268	294	227
Alkoholirikos/Alkoholirikkomus	510	720	732	790	616

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Liitetaulukko 2. Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrän tammi-maaliskuussa 2010-2014 (ennakkotieto)

Rikos	2010	2011	2012	2013	2014
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus	129 044	121 242	112 533	121 196	94 979
- nopeusrajoituksen rikkominen ¹⁾	84 622	74 433	71 932	85 967	63 916

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikenne rikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Laatuseloste: Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus -tilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen toiminnan kuvaamiseen. Tilasto sisältää tietoja ilmi tulleiden rikosten laadusta ja määrästä. Lisäksi selvitetään tutkittujen ja selvitettyjen rikosten määrä, selvitettyjen rikosten osuus rikoslajeittain sekä tapaukset, joissa ilmoitus on todettu aiheettomaksi. Selvitetystä rikoksista ilmoitetaan myös syylliseksi epäillyt henkilöt ja heidän ikänsä. Tilastokeskuksessa aineistoon on yhdistetty sosioekonomisia taustatietoja.

Tilasto sisältää myös tietoja perheväkivallasta, rikosten uhreista ja kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta sekä eräistä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen suorittamista tehtävistä kuten itsemurhien, hirvieläinkolarien, palonsyiden yms. tutkimuksista. Nämä luvut kuvaavat poliisin tehtäviä, eivätkä siten ole suoraan tulkittavissa esimerkiksi itsemurhien määräksi. Itsemurhien määrää kuvataan Tilastokeskuksen kuolemansyyt-tilastossa osoitteessa <http://www.tilastokeskus.fi/til/ksyyt/index.html>

Tilastolla kuvataan vain rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista jää piiloon, toisin sanoen ne eivät tule tietoon tai niitä ei rikoksina ilmoiteta.

Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavat esimerkiksi muutokset valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Tilasto kuvaa rikoksia, jotka ovat tulleet tietoon tilastokauden aikana. Rikos voi olla tapahtunut aiemminkin.

Rikoksella tarkoitetaan tekoa, josta lainsäädännössä on säädetty rangaistus. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tehtävänä on tutkia rikos, suorittaa esitutkinta ja jättää selvitetty rikos syyttäjän harkintaan. Lievemmissä tapauksissa laissa säädetyn perusteiden mukaan rikos jätetään ilmoittamatta syyttäjälle.

Rikos kirjataan tehdyksi rikoksen tekopaikan mukaan.

Pääsääntönä on, että henkilö esitetään tilastossa yhtä monta kertaa kuin häntä epäillään rikoksesta (henkilöiden bruttomäärä).

Tilastoyksikkönä on käytetty rikosta. Mikäli useita henkilöitä on yhdessä ryhtynyt samaan rikokseen, rikosten lukumääräksi on merkitty yksi.

Lukuihin sisältyvät rikoksen yritykset, poikkeuksena erillisenä ryhmänä esitettävät tapon, murhan ja surman yritykset sekä tuhotyön yritykset. Avunanto ja yllytys rikokseen esitetään sen rikoksen nimikkeellä, johon osallisuudesta on kysymys.

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Tässä tilastossa pääasiallinen toiminta on ryhmitelty seuraavasti:

- työlliset
- työttömät
- opiskelijat, koululaiset
- eläkeläiset, työttömyyseläkeläiset
- muut työvoiman ulkopuolella olevat
- ei väestötietoja

Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin. 0–14-vuotiaat kuuluvat ryhmään 'opiskelija, koululainen'. Tieto kuvaa henkilön toimintaa vuonna 2011.

Koulutusaste on tässä tilastossa ryhmitelty seuraavasti:

- perusaste
- keskiaste
- alin korkea-aste

- alempi korkeakouluaste
- ylempi korkeakouluaste
- alle 15-vuotiaat
- ei väestötietoja

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2012.

Sosioekonomisen aseman muodostaminen henkilölle perustuu tietoihin henkilön pääasiallisesta toiminnasta, ammatista, ammattiasemasta sekä toimialasta. Sosioekonominen asema on tässä tilastossa ryhmitelty seuraavasti:

- yrittäjät
- ylemmät toimihenkilöt
- alemmat toimihenkilöt
- työntekijät
- opiskelijat
- eläkeläiset
- muut
- tuntematon
- ei väestötietoja

7–15-vuotiaat on sijoitettu ryhmään 'opiskelijat' ja 0–6-vuotiaat ryhmään 'muut'. Luokkaan 'muut' kuuluvat pitkäaikaistyöttömät ja muualla luokittelemattomat. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2011.

Valtionveronalaiset tulot: Ansiotulot + pääomatulot. Tiedot perustuvat verohallituksen verotietokannan valtionveronalaisia tuloja koskeviin tietoihin. Ryhmään '-2 499 €' sisältyy tulottomat ja tuntemattomat rekisteröityyn väestöön kuuluvat (vakinaisesti ja tilapäisesti Suomessa asuvat), mutta ei henkilötunnuksettomat. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2012.

Syntyperä: Henkilö on suomalaista syntyperää, jos vähintään hänen toinen vanhempansa on syntynyt Suomessa. Ulkomaista syntyperää ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Lisäksi luokittelussa on henkilön syntymämaa: Suomessa tai ulkomailla.

Pääasiallisen toiminnan, koulutusasteen, sosioekonomisen aseman ja valtionveronalaisten tulojen ryhmään 'ei väestötietoja' kuuluvat sellaiset henkilöt, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Tällaisia henkilöitä ovat Suomessa rekisteröityyn väestöön kuulumattomat, kuten turistit ja muut Suomessa väliaikaisesti vierailevat.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvasta rikosilmoitusjärjestelmästä, josta tässä yhteydessä käytetään lyhennettä PATJA. Perusjoukkona tilastossa ovat tilastovuonna ilmoittaneet rikokset sekä tilastovuonna selvitetty rikokset.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastokeskukseen toimitettu neljännesvuosiaineisto tarkentuu tilastovuoden aikana poliisin tutkinnan edetessä. Vuosiaineistosta tilastovuotta seuraavan vuoden helmikuussa poimittavat tiedot poikkeavat jossain määrin neljännesaineiston tiedoista. Vuositilaston tietosisältö on neljännesvuositilastoa laajempi.

Neljännesvuositilaston luvut tarkentuvat ja päivittyvät vuoden aikana poliisin esitutkinnan edetessä. Muutokset neljänneksittäin ovat vähäisiä, eikä niillä ole merkitystä ilmiöiden kokonaiskuvan muodostamisessa.

Nykyiset tilastot kuvaavat hyvin rikollisuutta ja sen muutoksia. Tilastokeskuksessa on analysoitu rikosilmoitusaineistosta tapausten selosteosat vuoden 1998 väkisinmakaamisten ja törkeiden pahoinpitelyjen sekä vuoden 2007 lapsen seksuaalisten hyväksikäyttäjien ja törkeiden ryöstöjen osalta. Selosteet olivat

laadultaan hyviä. Rikosten lukumäärätiedot ja rikoksista rekisteriin kirjatut tiedot olivat selosteiden kanssa yhtäpitäviä. PATJA-järjestelmään kirjattavat tiedot osoittautuivat luotettaviksi. Tilastojen perusaineistona PATJA-järjestelmää voidaan pitää hyvänä.

Väärennysrikoksiin syylliseksi epäiltyjen määrä oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2007. Tämä johtuu Imatralla ilmitulleesta rikossarjasta.

Vuonna 2010 Pohjanmaalla raiskausrikosten lisääntyminen johtui yhteen rikosilmoitukseen kirjatusta usean osateon käsittävstä tapahtumasarjasta.

Lievät pahoinpitelyt siirtyivät vuoden 2011 alusta virallisen syytteen alaisiksi silloin, kun ne kohdistuvat alaikäiseen, tekijälle läheiseen henkilöön tai henkilöön, joka suorittaa työtehtäviään. Tähän asti rankaiseminen lievistä pahoinpitelystä on edellyttänyt, että uhri vaatii tekijälle rangaistusta. Jatkossa esitutkinnan käynnistäminen ja tekijän saattaminen vastuuseen eivät ole enää riippuvaista uhrin tahdosta

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosiaineistosta poimittavat tiedot valmistuvat tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Vuositilaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat huhtikuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus –vuositilasto julkaistaan huhtikuun loppuun mennessä.

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus –neljännesvuositilasto julkaistaan 4 kertaa vuodessa tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Tarkempia tietoja poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastosta löytyy tilaston www-sivuilta. Lisätietoja voi pyytää myös Tilastokirjaston tietopalvelusta sekä oikeustilastojen asiantuntijoilta. Mahdollisuudesta saada tilastoaineistoja tutkimuskäyttöön voi tiedustella Tilastokeskuksen tutkijapalvelusta.

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleista rikoksista on Tilastokeskuksen maksuttomassa StatFin-tilastopalvelussa osoitteessa http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp.

Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilaston www-sivut: <http://www.tilastokeskus.fi/til/polrik/index.html>

Tilastokirjaston tietopalvelu: http://www.tilastokeskus.fi/tup/kirjasto_tieto/info.html tai puhelimitse arkena ma–pe klo 9.00–16.00, 09 1734 2220 ja 9.6.2014 alkaen numerosta 029 551 2220.

Oikeustilastojen yhteydenottolomake: <http://www.tilastokeskus.fi/til/polrik/yht.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään julkaisuhetkenä voimassa olevaa alueluokitusta. Taulukoissa, joissa esitetään muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan, aikaisempien vuosien luvut on muutettu vastaamaan uusinta alueluokitusta, jotta tilastot olisivat vertailukelpoisia.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri rikostyyppien välillä.

Tilastoilla kuvataan yksittäisten rikosten määriä. Suuret rikossarjat saattavat paljastuessaan aiheuttaa kymmenien, joissain tapauksissa jopa tuhansien, yksittäisten rikosten lisäyksen tilastossa. Seuraavana vuonna luvut useimmiten palaavat entiselleen. Ongelma korostuu, kun tehdään suhteellisen harvinaisista rikoksista alueellisia vertailuja rikollisuuskehityksestä.

Rikosten määrän laskentaperusteissa tapahtuvat muutokset vaikeuttavat rikosten määrän vertailtavuutta eri vuosina. Kun esimerkiksi petosten lukumäärän laskentaperuste muuttui 1991, niin muutos ei vaikuttanut pelkästään petosten määrään, vaan myös rikosten kokonaislukumäärän vertailtavuus edellisiin vuosiin vaikeutui.

Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavat esimerkiksi muutokset poliisin valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Suomen virallisessa tilastossa (sarja XXIII, uusi sarja Oikeus) on julkaistu Poliisin tietoon tullut rikollisuus-tilastoa vuodesta 1927 lähtien. Tietojen saanti perustuu valtioneuvoston päätökseen 11.12.1926 (nro 321/1926), jolla poliisipiirit on määrätty antamaan oikeustilastoja varten tiedot ilmitulleista rikoksista. Sisäasiainministeriö ja Tilastokeskus ovat sopineet tiedonkeruun ja tietosisällön myöhemmistä muutoksista. Kaudelle 1971–1979 sisäasiainministeriö on antanut ohjeet Poliisin käsikylehdessä nro 2/1971 ja vuodesta 1980 lähtien kiertokirjeessä 7.12.1979 nro 4616/402/79. Vuodelle 1991 ohjeet on annettu kirjeessä 15.3.1991 nro 900/69/91 ja vuodesta 1992 alkaen 31.1.1992 päivätyssä kirjeessä. Myös vuosina 1938, 1945 ja 1951 on tehty muutoksia, joilla on ollut huomattava vaikutus tilaston sisältöön.

Vuodesta 1954 lähtien Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus-tilaston yhteydessä on julkaistu tietoja myös tullirikoksista.

Maksuttoman Statfin –tietopalvelun poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus- tietojen aikasarjat alkavat vuodesta 1980.

Vuoden 2010 alussa lukuihin lisättiin tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleet rikokset. Nämä tiedot esitetään vuodesta 2009 alkaen. Muutos lisäsi kaikkien rikosten lukumääriä noin kaksi prosenttia. Huumausainerikokset lisääntyivät muutoksen johdosta 6-8 prosenttia.

RIKOS:

Uusi tieliikennelaki(267/81) tuli voimaan 1.4.1982. Tilastossa lakia sovellettiin vuoden alusta lähtien. Luvut eivät lainmuutoksesta johtuen vastanneet aikaisempien vuosien lukumääriä eri liikenne rikostyypeissä.

Rikesakkolaki (66/83) ja Laki rikesakosta tieliikenteessä (68/83) tulivat voimaan 1.9.1983. Lain mukaan voidaan tieliikennelain (267/81) tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta antaa rikesakko, mikäli rikkomuksen katsotaan aiheuttaneen vain vähäistä vaaraa tai haittaa.

Poliisin antamat rikesakot 1.9.1983 lähtien sisältyvät tilastoon.

Kavallusrikosten tilastointikäytäntöä muutettiin vuodesta 1983 lähtien, usean osateon käsittävät kavallusrikokset tilastoidaan yhtenä rikoksena.

1.1.1991 tuli voimaan laki rikoslain muutoksesta (769/90), muutos koski omaisuus-, vaihdanta- ja talousrikoksia. Muutos oli rikoslain kokonaisuudistuksen ensimmäinen vaihe, se sisälsi myös senkaltaisia periaatteellisia muutoksia, että eräiden rikosluokkien osalta vertailtavuus aikaisempiin vuosiin katkesi. Tuli uusia rikosnimikkeitä, ja osin myös samoina säilyneiden nimikkeiden sisältö muuttui. Ongelmallisia tässä suhteessa ovat irtaimen omaisuuden luvatonta käyttöä koskevat rikokset, ja niistä erityisesti ns. moottoriajoneuvojen anastukset, petos- ja maksuvälinepetosrikokset ja väärennysrikokset. Muiden yleisten tavanomaiden omaisuusrikosten osalta vertailukelpoisuus aikaisempiin vuosiin säilyi. Tilaston tietosisältöä muutettiin vastaamaan uudistettua lainsäädäntöä. Maksuvälinepetosten tilastointikäytäntö muuttui vuonna 1991. Muutos vähensi tilastoitujen rikosten määrää.

Rikoksen yhtymistä koskevan lainsäädännön uudistamisen (697/91) johdosta ei tilastoinnissa vuoden 1992 alusta lukien otettu huomioon käsitettä yksin teoin tehdystä rikoksesta. Aikaisemmin yksin teoin tehdyt rikokset oli tilastoitu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vain päärikoksen mukaan. Päärikoksella tarkoitetaan rikosta, josta laissa määrätty rangaistus on ankarin. Tilastointitavan muutos lisäsi jossain määrin tilastoitujen rikosten määrää.

Huumausainerikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1994. Ne muodostavat rikoslain 50 luvun. Lainmuutoksen takia ainoastaan huumausainerikosten kokonaismäärät ovat vertailukelpoisia edellisten vuosien vastaaviin lukuihin. Vaikka tilastointikäytäntöä ei lainmuutoksen seurauksena muutettu oli vuoden 1994 huumausainerikosten tilastointi poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä. Huumausainerikoksia arvioidaan kirjatun kymmenisen prosenttia todellista enemmän. 1.9.1994 tulivat voimaan liikennejuopumuksia koskevat uudet säädökset. Tärkeän rattijuopumuksen promilleraja laski 1,5:sta 1,2:een. Lainmuutoksen vuoksi vain rattijuopumusten yhteismäärät ovat vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Vesiliikennejuopumuksen uudeksi rajaksi vahvistettiin yksi promille entisen 1,5 promillen asemesta.

1.9.1995 tuli voimaan laki Rikoslain muutoksesta (578/95). Rikosnimikkeistön muutoksen vaikutukset tietojen vertailtavuuteen aikaisempiin vuosiin olivat vähäiset.

Seuraavassa esitetään uuden nimikkeen vastaavuus aikaisemmin käytössä olleeseen nimikkeeseen:

Vanha nimike --> Uusi nimike

- Tappo --> Tappo
- Tappo --> Surma
- Tapon tai murhan yritys --> Tapon, murhan tai surman yritys
- Lapsentappo --> Lapsensurma
- Kuolemantuottamus --> Kuolemantuottamus, törkeä kuolemantuottamus
- Ruumiinvamman tai sairauden tuottamus --> Vammantuottamus, törkeä vammantuottamus
- Murhapolitto --> Tuhotyö, liikennetuhotyö, törkeä tuhotyö
- Murhapolton yritys --> Tuhotyön, liikennetuhotyön, törkeä tuhotyön yritys

Tuhotyötä ja murhapoltttoa koskevat rikosnimikkeet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia. Tuhotyö käsittää murhapolton lisäksi myös aiemmin muihin nimikkeisiin kuuluneita tapauksia.

1.1.1995 voimaan tullut uusi Alkoholilaki (1143/94) aiheutti muutoksia rikosluokitteluun. Käytöstä poistettiin nimike 'alkoholipitoisen aineen nauttiminen yleisellä paikalla'. Vuoden 1995 huumausainerikosten tilastointi oli poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä.

Vuonna 1996 otettiin käyttöön seuraavat uudet rikosnimikkeet: sotilasrikokset, työrikokset, ympäristörikokset, eräiden aineettomien oikeuksien loukkaaminen. Uusina tietoina esitetään syylliseksi epäiltyjen naisten ikäjakauma sekä henki- ja pahoinpitelyrikosten tapahtumapaikka.

Vuodesta 1997 lähtien esitetään tieto syylliseksi epäillyn kansalaisuudesta.

Rikoksia oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan sekä seksuaalirikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1999. Ne muodostavat rikoslain 15, 16, 17 ja 20 luvun. 1.10.1999 tulivat voimaan liikenne rikoksia koskevat uudet säädökset rikoslain 23 lukuun. Taulukon rikosnimikkeet on ryhmitelty uuden lainsäädännön mukaan. Nyt esitettävät rikoslakirikokset sisältävät aiemmin tieliikennelakiin kuuluneita rikoksia.

1.4. 2000 muutettiin eräiden rikostyyppien tilastointikäytäntöä. Rauhanrikkomiset (Rikoslaki 24 luku) tilastoidaan siten, että usean osateon käsittävää tapahtumasarjaa merkitään yhtenä rikoksena. Samalla tavoin tilastoidaan hautarauhan rikkomiset ja lähestymiskiellon rikkomiset. Viimeksi mainitut sisältyvät rikosryhmään 'muut rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan'.

1.9.2001 tuli voimaan uusi huumausainerikoksia koskeva säädös. Rikosluokitukseen lisättiin nimike huumausaineen käyttörikos.

1.10.2002 tulivat voimaan uudet moottorikulkuneuvon käyttövarkauksia koskevat säädökset. Rikosluokitukseen lisättiin kaksi uutta nimikettä: moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus sekä törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus. Aiemmin nämä rikokset tilastoitiin moottoriajoneuvoon kohdistuviksi luvattomiksi käytöiksi.

1.1.2003 uutena rikosnimikkeenä otettiin käyttöön muu ajoneuvorikkomus.

1.10.2003 tuli voimaan uusi Järjestyslaki. Rikosluokitukseen lisättiin nimike järjestyslain rikkomiset.

Vuodesta 2003 lähtien esitetään rattijuopumusten yhteydessä tieto syylliseksi epäillyn käyttämästä päihhteestä.

Vuodesta 2004 lähtien esitetään syylliseksi epäillyn käyttämää päihdettä koskeva tieto: muun päihteen ja alkoholin yhteiskäyttö (sekakäyttö). Aiemmin nämä tiedot esitettiin kohdassa muun päihteen vaikutuksen alaisena.

1.1. 2004 otettiin käyttöön uutena rikosnimikkeenä järjestyslain rikkomiset. Nimikkeistöstä poistettiin järjestyssääntörikkomus, poliisimääräyksen rikkominen.

Aserikoksia koskeva rikoslain 41 luku tuli voimaan 1.6. 2007. Nämä rikokset sisältyvät uudistettuun rikosnimikkeeseen rikokset rikoslain 41, 42 ja 43 lukua vastaan. Muutos ei vaikuta rikosten kokonaismäärään.

Vuoden 2009 alusta otettiin käyttöön uusi rikosten ryhmittely.

A Omaisuusrikokset

B Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

C Seksuaalirikokset

D Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan

E Eräät liikenne rikokset

F Muut rikokset

Myös rikosnimikkeistön rakennetta on muutettu:

Eräät liikenne rikokset ryhmässä (E) ei esitetä liikenneturvallisuuden vaarantamisia eikä liikennepakoja tieliikenteessä.

Muut rikokset ryhmä (F) koostuu ryhmiin A-E kuulumattomista rikoslakia vastaan tehdyistä rikoksista sekä rikoslain ulkopuolisista rikoksista.

Jako rikoslakirikoksiin ja muihin rikoksiin on poistettu.

Tilastoon on muodostettu omana ryhmänään liikenneturvallisuuden vaarantamiset, liikennepaot tieliikenteessä, liikenne rikkomukset, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiset ja ajoneuvorikkomukset.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Alkoholirikoksia koskeva rikoslain 50a luku ja alkoholilain muutos tulivat voimaan 1.11. 2009 Uusina rikosnimikkeinä otettiin käyttöön alkoholirikos, törkeä alkoholirikos, lievä alkoholirikos ja alkoholirikkomus. Lainmuutoksen vuoksi vain alkoholirikosten ja -rikkomusten yhteismäärä on vertailukelpoinen edellisiin vuosiin. Tapahtumakertatietoja ei tässä taulukossa esitetä.

Vuonna 2010 muutettiin asunnosta luvatta tunkeutuen tehtyjen varkausrikosten tilastointikäytäntöä.

Vuodesta 2009 lähtien vapaa-ajan asuntoon ja muuhun asuntoon kohdistuneet varkausrikokset esitetään erillisinä tietoina.

Vuonna 2010 lisättiin tekopaikkaa kuvaavia tietoja seuraaville rikoksille: ryöstörikokset, vahingontekorikokset, tapon, murhan tai surman yritykset ja raiskausrikokset. Tiedot esitetään vuodesta 2009 alkaen.

Vuonna 2012 lisättiin syylliseksi epäiltyjen taustoja kuvaavia tietoja syylliseksi epäiltyjen valtionveronalaisista tuloista, koulutusasteesta, pääasiallisesta toiminnasta ja sosioekonomisesta asemasta. Sosioekonomista asemaa kuvaavan liitetaulukon 5. ja pääasiallista toimintaa kuvaavan liitetaulukon 6. väestötiedot ovat vuodelta 2011. Muissa liitetaulukoissa koko väestön tiedot ovat vuodelta 2012.

Vuonna 2013 lisättiin tieto syylliseksi epäiltyjen syntyperästä.

Vuoden 2013 elokuussa tulivat voimaan lait toisen henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelusta, törkeän ryöstön valmistelusta sekä panttivangin ottamisen valmistelusta.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Vuositilaston tiedot poikkeavat neljännesvuosittain esitetyistä ennakkollisista tiedoista.

Keskusrikospoliisi ja yksittäiset poliisilaitokset julkaisevat tietoja rikollisuudesta. Nämä luvut eroavat Tilastokeskuksen tiedoista aineiston poiminta-ajankohdasta ja erilaisista tiedonkeruukriteereistä johtuen.

Tilastossa käytetyt rikosluokitukset vuosilta 2004–2011 ovat Tilastokeskuksen verkkosivuilla osoitteessa <http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/rikokset/versio.html>.

Tilastossa käytetyt käsitteet ja määritelmät on kuvattu verkko-osoitteessa <http://www.tilastokeskus.fi/til/polrik/kas.html>.

Lisätietoja

Kimmo Haapakangas 09 1734 3252

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala

rikos@tilastokeskus.fi

http://tilastokeskus.fi/poliisin_tietoon_tullut_rikollisuus

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2014, 1. vuosineljännes. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-3651 (pdf)